

Türkiye Mağara Kazaları 2010-2016

İçerik

İçerik	1
Giriş	1
Veritabanı Hakkında	2
Veri Toplama	2
Analiz	2
Genel Bakış	2
Olay Ciddiyeti	2
Olay Potansiyel Ciddiyeti	3
Kazazedeler	4
Tavsiyeler	5
Eğitim şart	5
Güvensiz Hareketler Sonucu Olan Olaylar	5
Sonuç	6

Giriş

Mağara kazaları hikayeleri genelde kamp ateşi başında anlatılır, akılda kalıcı olanlar nesilden nesile aktarılır, diğerleri ise unutulup gider. Mağaracı sayısının ve mağaracı gruplarının özellikle son yıllarda hızla artması sonucu, mağara kazalarının kulaktan kulağa aktarılması artık yetersiz kalmakta. Mağaracı sayısının artmasının diğer bir sonucu olan kaza sayısının artmasını da hesaba katınca, bu olayları sistematik bir şekilde kayıt altına almanın önemi daha bir ortaya çıkmakta.

Sürekli bir hale dönüştürebilmeyi umduğumuz bu çalışmadaki en önemli amacımız, ülkemizin mağaracılık uygulamalarındaki eksikleri ve yanlışları tespit edip düzeltilmesine vesile olmak. Şu ana kadar topladığımız 90 kaza raporu, kulaktan kulağa aktarılan hikayeler ile anlaşılması mümkün olmayan bir durumu ortaya koydu.

Bir sorunu çözebilmek için öncelikle varlığını tespit etmek gerek. Şu anki durum itibarıyla görünen o ki mağarada güvenlik konusunda ciddi eksiklerimiz var. Raporlanmış 90'a yakın

olaydan yarısına yakınının ölümle sonuçlanma potansiyeli vardı (daha ayrıntılı istatistikler için İstatistikler bölümüne bakabilirsiniz). Neyse ki hiçbiri ölümle sonuçlanmadı ama buna çok yaklaşan bir kaç olay var ki her okuduğumuzda tüylerimizi diken diken ediyor.

Ölüm tehlikesi içeren olayların çoğu basit ama tutarlı uygulanacak önlemlerle önüne geçilebilecek olaylar. Bu önlemlerin bazılarını Tavsiyeler kısmında toparlamaya çalıştık. Umarız herkes kendi ortamında bu önerileri ya da benzerlerini hayata geçirir.

Veritabanı Hakkında

Veri Toplama

Veritabanı, büyük ölçüde ülkemiz mağaracılarının [online formu](#) doldurmasıyla oluştu. Bu formda mümkün olduğunca çok veri toplamaya çalıştık ve bunu yaparken olayın aktörlerinin anonim kalmasına özen gösterdik. Buna tek bir istisna var o da halihazırda halka açık, isim barındıran, önceden yazılmış kaza raporları.

İsimlerin gizli kalmasına gösterdiğimiz önem yüzünden veritabanına erişimi de elimizden geldiğince kısıtlı tuttuk. Veritabanını oluşturmanın bu kadar uzun sürmesinin sebeplerinden biri bu.

Başka yerlerde yayımlanmış kaza raporlarını da elimizden geldiğince veritabanına eklemeye çalışacağız. Bu yüzden elinde rapor olanlar formun ilgili kısmını doldurarak bize destek olmaya devam edebilirler.

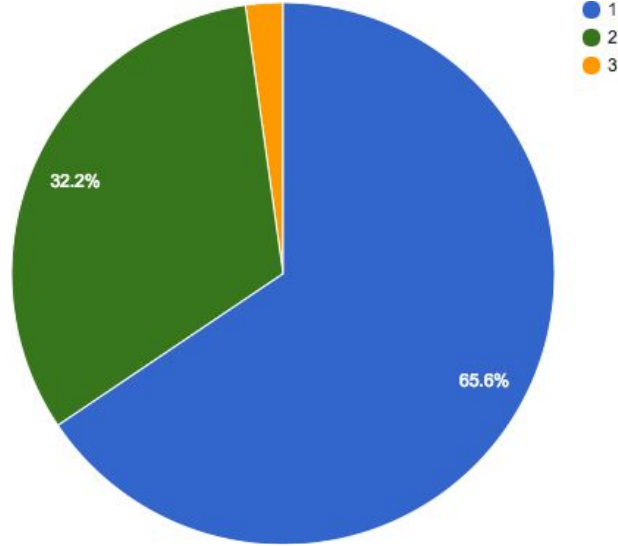
Analiz

Raporu hazırlayan insanların kimi yeni kimi eski ama belirli bir tecrübe seviyesi üzerindeki mağaracılar. Elimizden geldiğince olayların arkasındaki sebepleri ve bunlara yol açabilecek sistematik hataları nesnel olarak belirlemeye çalıştık. Tabi ki bu analizlerin tartışmaya açılmasını bekliyor ve hatta ne kadar tartışılırsa o kadar sağlıklı sonuçlara ulaşacağımızı düşünüyoruz.

Genel Bakış

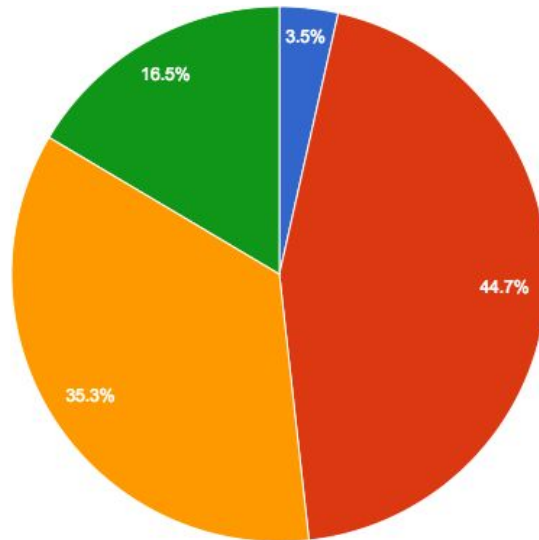
Bu kısımda rapor edilen olaylardan çıkardığımız genel sonuçları ve istatistikleri bulabilirsiniz. Bazı sayılar objektif (kaza sayısı gibi), bazıları ise nispeten subjektif. Bu rapor yazıldığında 95 olay vardı.

Olay Ciddiyeti

Şekil 1: Her olayın potansiyel en kötü sonuçlanma şekli dağılımı. Buna göre olayların %65,6'sı **Rahatsızlık** ile, %32,2'i **Hafif Yaralanma / Öz Kurtarma** ile, %2,2'ü **Ciddi Yaralanma / Kurtarma Operasyonu** ile sonuçlandı.

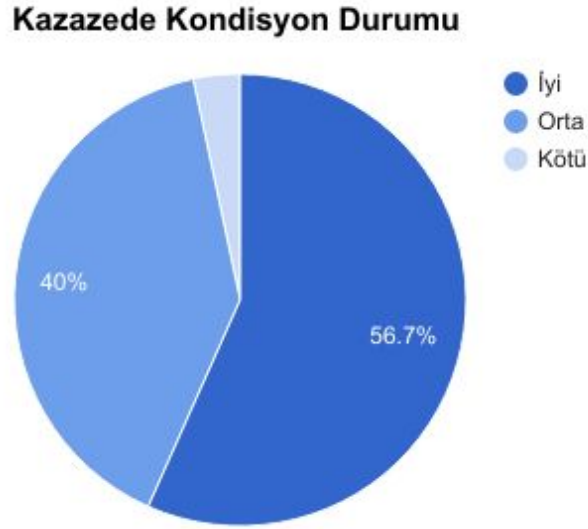
Olay Potansiyel Ciddiyeti

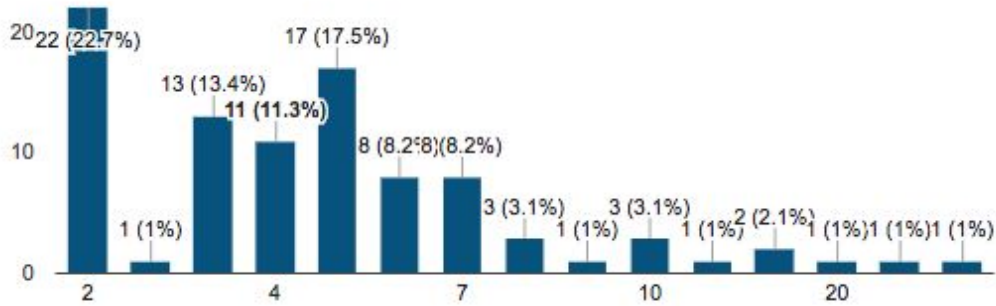
Şekil 2: Her olayın potansiyel en kötü sonuçlanma şekli dağılımı. Buna göre olayların %3,5'i **Rahatsızlık** ile, %16,5'i **Hafif Yaralanma / Öz Kurtarma** ile, %35,3'ü **Ciddi Yaralanma / Kurtarma Operasyonu** ile, %44,7'si **de Ölüm** ile sonuçlanabilirdi.

Kazazedeler

Bu kısımdaki istatistiklerin temel bir sorunu var, o da kaza olmayan mağara girişleri hakkında yeterli bilginin olmamasından kaynaklanıyor. Örneğin mağara kazalarının çoğunlukla 20-24 yaş arasında insanların başına geliyor olması bu yaş grubunun sorunlu olmasından çok mağaracılık topluluğunun genelde bu yaş insanlardan oluşuyor olmasından kaynaklanıyor. O yüzden bu istatistiklerin hepsinden ciddi sonuçlar çıkarmak yanlış olur.

Şekil 3: Kazazede Kondisyon Durumu. Fit olanlar tehlikeli durumlara düşmeye daha yatkın.

Şekil 4: Ekipteki insan sayısı. Mağaraya genelde ufak ekiplerle (2-4 kişi) girdiğimizi varsayarsak büyük ekiplerle girmenin daha tehlikeli olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Tavsiyeler

Eğitim Şart

Yeterli eğitim, bu rapordaki olayların aŐađı yukarı %95'inin önüne geçebilirdi. O yüzden kulüplerin yönetiminde, tam teşekküllü bir eğitim vermek her zaman en öncelikli yere sahip olmalı.

Mağaracılık camiasında genelde göz ardı edilen *ampul eğitimi*, yani SRT sırasında yaşanabilecek takılmaların ve bunların üstesinden gelme yöntemlerinin SRT eğitimine dahil edilmesi çok önemli. Raporlanmış kazaların önemli bir kısmı ya bu tip sıkıntılardan oluşuyor ya da böyle başlayarak daha kötü hale geliyor.

Ülkemizde son yıllarda mağaracılık yapan grupların artması çok sevindirici bir gelişme. Ancak daha eski mağaracıların uzun seneler boyunca edindiği önemli tecrübelerin aktarımı, grupların beraber etkinlik yapmaması yüzünden oldukça zor. Ortak etkinlikler ve eğitimler düzenlemek için gösterilecek çabalar herkes için faydalı olacaktır.

Güvensiz Hareketler Sonucu Olan Olaylar

Düşmeler konusunda ilk bakışta yapılacak bir Őey yokmuş gibi görünse de durum o kadar umutsuz değil. Yatay mağara kavramının yarattığı güvenlilik yanılması, düşme olaylarının arkasındaki en önemli etkenlerden biri. Mağaraya yatay deniyor olması güvenli olduğu anlamına gelmiyor, tam aksine düşme kazalarının çoğu yatay denilen mağaralarda.

Düşmenin ciddi sonuçlar doğuracağı her yere, ne kadar kolay olursa olsun, ip dőşenmeli. Bir yerin dőşenip dőşenmeyeceđinin kararı mağaraya giriŐte, dőşemecinin çoğunlukla zinde olduğu durumlarda veriliyor. Yorgun, aç, çanta taşıyan, 12 saattir içeride olan ve üstüne üstlük de zaten zinde olmayan mağaracılar için en kolay görünen manevra bile yüksek düşme riski içermekte. O yüzden istisnasız uygulanması gereken ilke:

Düşme ihtimali varsa, ip dőşenmeli.

Düşme, tabi ki mağaraya ilk giren ve mağarayı dőşeyen insanların da başına gelebilir. Her doğa sporunda olduğu gibi, mağaracılarda da deneyim arttıkça güvenlik önlemlerini uygulamama eğilimi baş gösterir. Yıllar boyunca mağaraya girmiş ve Őansı yaver gitmiş insanlar gittikçe iniŐ başlarında göbek bağlarını takmamaya, iniŐ ortasında bir balkonda ipten çözülmeye başlayabilirler. Tecrübeniz arttıkça kendi

kendinizi daha iyi gözlemleyin. Sizden tecrübeli olsa da güvensiz davranışlarda bulunan birini uyardıktan çekinmeyin. Güvenlik kuralları tecrübeye göre değişmez.

Emniyet kurallarına uyalım, uymayanları uyaralım.

Sonuç

Mağara Kazaları Veritabanı günden güne gelişiyor. Tüm mağaracıların katkısı umarız bu şekilde devam eder.

İleriki dönemlerdeki hedeflerimiz şunlar:

- Veritabanı sayfasını daha kullanıcı dostu hale getirmek
- Her kazanın ayrı raporunu (pdf) otomatik olarak hazırlatmak.
- Geçmiş kazaların raporlarını eklemek.
- Senelik yayın şeklinde raporları basmak.

Veritabanının güncel tutulması ve mümkün olduğunca önemsiz görülenler de dahil her olayın girilmesi çok önemli. Olay giriş formu, cep telefonunda da doldurulabilecek şekilde tasarlandı. O yüzden gezi dönüşlerinde yolculuk sırasında olaylar henüz taze iken forma giriş yapmak iyi bir alışkanlık olabilir.

Raporu hazırlayanlar ve analize yardımcı olanlar:

Yaman Özakın, Emre Can Güzel, Nermin Akın

